

LOCKDOWNS EN GEOPOLITIEKE MACHTSVERSCHUIVINGEN | DOOR CHRISTIAN KREISS

Posted on 2. Dezember 2020

Een standpunt van Christian Kreiß.

De wereldwijde lockdowns in het kader van het Corona-beleid waren verrassend uniform. Van China tot Europa tot Noord-Amerika, van de geïndustrialiseerde landen in het Noorden tot de ontwikkelingslanden in het Zuiden, bijna overal ter wereld, werden overwegend drastische overheidsbeperkingen in economie en maatschappij opgelegd. Maar in de tussentijd worden er enkele verschillen in de effecten zichtbaar. Het vorige geopolitieke machtsverevenwicht wordt beïnvloed door de manier waarop met het virus wordt omgegaan. Deze verschuivingen zullen in het volgende worden onderzocht. Als econoom richt ik me op economische machtsverschuivingen. Maar alle politieke en militaire macht kan op de lange termijn niet functioneren zonder een economische machtsbasis.

De strijd van de Titanen: China tegen de VS

China begon met de lockdowns en voerde bijzonder drastische beperkingen in. Aan het begin van de Corona-periode stond de Volksrepubliek op de eerste plaats in de ranglijst van de landen met de hoogste positieve Covid-tests, maar is nu uitgeslagen naar nummer 71, wat betekent dat het nu alleen nog maar een Covid-dwergnatie is met een totaal van minimaal drie Covid-doden per miljoen inwoners.¹ Blijkbaar bestaat het virus daar niet meer, als we de officiële statistieken mogen geloven. In ieder geval lijken er geen significante beperkingen meer te zijn op de economische activiteit aldaar.² In het eerste kwartaal van 2020 is de Chinese economie met 6,8% j-o-j gekelderd als gevolg van de drastische lockdowns. In de volgende twee kwartalen herstelde het zich echter verbazingwekkend snel, met als resultaat dat de economie in de eerste drie kwartalen met 0,4 procent op jaarbasis groeide.³

De VS hebben pas veel later lockdowns ingevoerd, en niet in alle staten. Hierdoor groeide de Amerikaanse economie in het eerste kwartaal nog met 0,3 procent ten opzichte van hetzelfde kwartaal van het voorgaande jaar, waarna ze in het tweede kwartaal met een ongekennde 9,0 procent en in het derde kwartaal met 2,3 procent daalde, waardoor de totale economische macht in de eerste negen maanden van 2020 met 3,7 procent afnam ten opzichte van dezelfde periode van het voorgaande jaar.⁴ De Amerikaanse economie bleef daarmee 4,1 groeipunten achter bij de Chinese economie. Dit komt ruwweg overeen met

het groeiverschil van de laatste twee jaar voor de lockdowns.⁵ Het inhaalproces van China op de VS lijkt dus niet te zijn vertraagd of versneld.

Maar schijn bedriegt. Ten eerste voorspelde de OESO medio september 2020 dat de VS tegen eind 2021 twee extra punten achter zouden blijven bij China wat betreft het groeiverschil, d.w.z. dat de lockdowns het inhaalproces van China zouden versnellen⁶. Aan de andere kant lijkt het erop dat de VS niet het einde hebben bereikt van de anticoronamaatregelen die de economie op enigerlei wijze hinderen, aangezien het aantal mensen dat positief testte en het aantal covide-doden in de VS, in tegenstelling tot China, nog steeds extreem hoog is, zodat China de komende maanden waarschijnlijk ongehinderd op volle capaciteit zal kunnen blijven produceren, maar de VS zullen dat vanwege veel coronamaatregelen niet kunnen doen⁷.

De huidige gegevens wijzen er ook op dat de VS qua economische kracht verder achteropraken bij China. In China steeg de autoverkoop in oktober met 12,4 procent ten opzichte van vorig jaar⁸ tot 2,57 miljoen stuks, terwijl deze in de VS in oktober met iets minder dan drie procent daalde ten opzichte van het jaar daarvoor.⁹ Een blik op 2019 laat zien dat China de VS al had ingehaald in de autoverkoop lang voordat Corona de grootste natie ter wereld werd: in China werden in 2019 iets minder dan 26 miljoen voertuigen verkocht¹⁰, en in de VS ongeveer 17 miljoen¹¹, dat wil zeggen ongeveer 65 procent meer in China. In 2020 zal deze voorsprong aanzienlijk toenemen.

Ook op het gebied van de buitenlandse handel wijzen alle tekenen erop dat China de VS nog meer dan voorheen zal overschaduwen als gevolg van de Corona-crisis. In september 2020 lag de export van de VS ongeveer 15 procent onder het niveau van het jaar daarvoor, terwijl de Chinese export in oktober 2020 11,4 procent hoger was dan het cijfer van het jaar daarvoor.¹² Een blik op het absolute niveau van de export laat zien dat ook hier China de VS als economische leider allang heeft ingehaald en zich via Covid nog verder van de VS zal terugtrekken. Met 237 miljard dollar (oktober 2020)¹³ ligt de Chinese uitvoer momenteel meer dan een derde hoger dan die van de VS met 176 miljard dollar (september 2020)¹⁴.

Kortom, op sommige belangrijke gebieden heeft China de VS al lang geleden economisch ingehaald. Corona zal deze voorsprong waarschijnlijk aanzienlijk vergroten.

Bovendien heeft de VS sinds 2008 de geldpers op een nooit eerder in de geschiedenis geziene schaal opgestart. De geldhoeveelheid van de centrale bank is ten opzichte van 2007 bijna negen keer zo groot geworden en is dus vele malen sterker gegroeid dan de reële economische kracht. Alleen al door Covid heeft de Amerikaanse Federal Reserve FED de geldhoeveelheid in slechts enkele maanden tijd verhoogd van ruim 4.000 miljard dollar eind februari tot meer dan 7.000 miljard dollar eind oktober 2020, dat wil zeggen met ongeveer 75%. Niet zo in China. Daar is de geldhoeveelheid van de centrale bank bijna niet zozeer opgeblazen, maar veel meer gegroeid in lijn met de werkelijke productie.¹⁶ Covid had geen significante invloed op de geldhoeveelheid van de Chinese centrale bank. Dit verschil in het beleid van de centrale bank zal de komende jaren waarschijnlijk zijn tol eisen van de VS. Op een dag zal de VS geconfronteerd worden met een geldverlaging, hetzij in de vorm van inflatie, hetzij in de vorm van een schulden- en/of economische en valutacrisis. Als deze saneringsprocessen in de Amerikaanse economie beginnen, zal China de VS waarschijnlijk veel sterker inhalen.

Eurozone of: Hoe jezelf te ruïneren

Met name de zuidelijke landen van de eurozone hebben in het voorjaar ongekend harde, economisch gezien tijdelijke maatregelen genomen en deze in het najaar vernieuwd. Zelfs de uiterst economische maatregelen in het voorjaar hebben de economie van de eurozone in een ongekende economische crisis doen belanden. In de eerste negen maanden van 2020 is de economie van de eurozone met 7,2 procent op jaarbasis ondergedompeld¹⁷, ongeveer twee keer zoveel als de economie van de VS. Binnen de eurozone gold het volgende: hoe harder de lockdownmaatregelen, hoe erger de economische malaise. De huidige extreem zware lockdowns zullen ook een economisch en sociaal bloedspoor achterlaten. De ECB verwacht momenteel dat de economie voor 2020 als geheel met maar liefst 10 procent zal krimpen.¹⁸ Daarnaast wordt verwacht dat de sterke stijging van de schuld als gevolg van de lockdowns het bedrag aan slechte leningen in de eurozone in 2021 bijna zal verdrievoudigen tot ongeveer 1.400 miljard euro, zodat er waarschijnlijk een enorme financiële en schulden crisis zal ontstaan met een aantal bankfaillissementen, met name in de zuidelijke landen.¹⁹

Kortom, de eurozone zal in 2020 niet alleen dramatisch aan economisch belang inboeten, maar zal in 2021

waarschijnlijk ook geplaagd worden door enorme economische en sociale problemen. Dit zal waarschijnlijk ook leiden tot aanzienlijke nationale verschillen tussen de afzonderlijke eurolanden, zoals we al zagen in de financiële crisis van 2008/2009. Maar vandaag de dag bevinden de eurolanden zich in een veel slechtere positie dan tien jaar geleden. Continentaal Europa neemt dus afscheid van de competitie van geopolitieke spelers door de uiterst onverstandige omgang met corona.

India: Schieten in de knie

Zelfs het opkomende India, gedreven door geopolitieke ambities, schaadt zichzelf door een uiterst onverstandige aanpak van Corona, die zijn eigen bevolking en economie te gronde richt. Door zijn drastische, meedogenloze en onmenselijke lockdown maatregelen in het tweede kwartaal van 2020 slaagde de Modi-regering erin om een economische inzinking van een adembenemende 23,9 procent te bewerkstelligen in vergelijking met dezelfde periode vorig jaar, waardoor de economie en de mensen meer schade opliepen dan in bijna elk ander land in de wereld. In april schoot de werkloosheid tot 23,5 procent. Begin 2020 was het 7,2 procent.²⁰ In de loop van de nacht werden tot 100 miljoen mensen werkloos. In de eerste negen maanden van het jaar is de Indiase economie met 9,4 procent gekrompen ten opzichte van het voorgaande jaar.²¹ Voor een land met zo'n sterke bevolkingsgroei als India is zo'n krimp een regelrechte ramp. Kortom, de regering-Modi heeft de geopolitieke machtsaspiraties van India enorme schade toegebracht.

Rusland: Aan de winnende kant

De Russische economie is in de eerste negen maanden van 2020 met 3,3 procent gekrompen ten opzichte van dezelfde periode van het voorgaande jaar²², dat wil zeggen iets minder dan die van de VS. Gezien de grote afhankelijkheid van de Russische economie van de energieproductie en -export en gezien de sterke daling van de olieprijs aan het begin van de Corona-periode is dit een zeer goede prestatie van de Russische economie. Bovendien zijn de schulden van Russische bedrijven, particuliere huishoudens en de overheid extreem laag. Rusland heeft dus, in tegenstelling tot bijna alle westerse landen en in tegenstelling tot China, geen enkel teken van een schuldenbel. Het grootste land ter wereld gaat dus zonder

noemenswaardige financiële lasten de toekomst in en is daarom zeer goed voorbereid, vooral op het scenario van een komende internationale schulden crisis. Over het geheel genomen zou Rusland sterker uit de Covid-crisis tevoorschijn moeten komen dan zijn geopolitieke collega's.

Conclusie

Vanuit Chinees oogpunt was het coronavirus vanuit het oogpunt van de macht een geschenk uit de hemel. De manier waarop China met het virus omgaat zal waarschijnlijk zijn aartsrivaal, de VS, ver achter zich laten in termen van economische groei. Vanuit het huidige perspectief zal Corona waarschijnlijk een belangrijke geopolitieke machtsverschuiving veroorzaken ten gunste van China. Als gevolg van hun coronabeleid vernederen de naties van de eurozone zich steeds meer tot pure perifere mogendheden. Als gevolg daarvan verlaat het continentale Europa steeds meer de gelederen van de geopolitieke leiders. India loopt ook duidelijk achter in de geopolitieke machtsstrijd als gevolg van een bijzonder schadelijk en meedogenloos coronabeleid van de regering-Modi. Rusland, hoewel niet zo sterk als China, is aan de winnende kant in de geopolitieke economische machtsconstellatie door zijn omgang met corona.

De mondiale economische machtsconstellaties verschuiven duidelijk van de westerse industrielanden naar het oosten, met name naar China, als gevolg van Corona. Het valt te hopen dat de Verenigde Staten niet zullen proberen hun relatieve verlies aan belang en hun enorme economische problemen op te lossen door middel van uitgebreide oorlogszuchtige gebeurtenissen.

Aan de auteur:

Prof. Dr. Christian Kreiß, geboren 1962: Studies en doctoraat in de economie en economische geschiedenis aan de LMU München. Negen jaar beroepsactiviteit als bankier, waarvan zeven jaar als investeringsbankier. Sinds 2002 hoogleraar aan de Hogeschool Aalen voor Financiën en Economie. Auteur van zeven boeken: *Gekaufte Wissenschaft* (2020); *Das Mephisto-Prinzip in unserer Wirtschaft* (2019); *BWL Blenden Wuchern Lamentieren* (2019, samen met Heinz Siebenbrock); *Werbung nein danke* (2016); *Gekaufte Forschung* (2015); *Geplanter Verschleiß* (2014); *Profitwahn* (2013). Drie uitnodigingen aan de Duitse Bondsdag als onafhankelijk expert (Groenen, Links, SPD), vakbondslid van ver.di. Talrijke televisie-, radio- en tijdschriftinterviews, openbare lezingen

en publicaties. Homepage www.menschengerech tewirtschaft.de

De boeken "Geplanter Verschleiß", "Gekaufte Forschung" en "Gekaufte Wissenschaft" van Prof. Dr. Christian Kreiß worden in dit verband aanbevolen.

Bronnen:

1 <https://www.worldometers.info/coronavirus/> Stand 28.11.

2

<https://www.wiwo.de/politik/ausland/gewinner-der-wirtschaftlichen-erholung-in-china-heisst-es-wirtschaftsboom-statt-lockdown/26286608.html> Artikel vom 19.10.2020

3 <https://tradingeconomics.com/china/gdp-growth-annual> Stand 24.11.

4 <https://tradingeconomics.com/united-states/gdp-growth-annual> Stand 28.11.

5 <https://tradingeconomics.com/united-states/gdp-growth-annual>,
<https://tradingeconomics.com/china/gdp-growth-annual> Stand 28.11.

6 OECD 16.9.2020

<https://www.oecd-ilibrary.org/docserver/34ffc900-en.pdf?expires=1600330911&id=id&accname=guest&checksum=311B6B4F14FD174A8BF304F499988E0F>

7 <https://www.worldometers.info/coronavirus/country/us/> Stand 28.11.

8 <https://tradingeconomics.com/china/total-vehicle-sales>, Stand 28.11.

9 <https://tradingeconomics.com/united-states/total-vehicle-sales>, Stand 28.11.

10 https://www.marklines.com/en/statistics/flash_sales/salesfig_china_2019

11 <https://www.statista.com/statistics/199983/us-vehicle-sales-since-1951/>

12 <https://tradingeconomics.com/china/exports>, Stand 28.11.

13 <https://tradingeconomics.com/china/exports>, Stand 28.11.

14 <https://tradingeconomics.com/united-states/exports>, Stand 28.11.

15 <https://tradingeconomics.com/united-states/central-bank-balance-sheet>, Stand 28.11.

16 <https://tradingeconomics.com/china/central-bank-balance-sheet>, Stand 28.11.

17 <https://tradingeconomics.com/euro-area/gdp-growth-annual>, Stand 29.11.

18 <https://www.german-foreign-policy.com/news/detail/8455/>

19 <https://www.german-foreign-policy.com/news/detail/8455/>

20 <https://tradingeconomics.com/india/unemployment-rate>, Stand 29.11.

21 <https://tradingeconomics.com/india/gdp-growth-annual>, Stand 29.11.

22 <https://tradingeconomics.com/russia/gdp-growth-annual>, Stand 29.11.

+++

Met dank aan de auteur voor het recht om het artikel te publiceren.

+++

Foto bron: Gil Toms / shutterstock

+++

KenFM streeft naar een breed spectrum aan meningen. Opiniëartikelen en gastbijdragen hoeven niet de mening van de redactie te weerspiegelen.

+++

Vind je ons programma leuk? Informatie over verdere ondersteuningsmogelijkheden vindt u hier:

<https://kenfm.de/support/kenfm-unterstuetzen/>

+++

Nu kunt u ons ook ondersteunen met Bitcoins.

 BitCoin-adres: 18FpEnH1Dh83GXXGpRNqSoW5TL1z1PZgZK